

19:00 / 25.07.2024 1102

نَمَسْمَخْلُكِي فُبَجِي وَ
سَمَخِي فُمُثْ، ةَاشِلِبِإِلَا
يَفَوِ، ضَاخْمُتَنْبَنْيَرُشَعَوِ
، نُوْبَلُتَنْبَنْيَثَالَتْ وَتِس
، ةَقِحَنْيَغَبْرَأَوْتِسِي فَوِ
، ةَغَدَجَنْيِتِسَوِ يَدُحِإِي فَوِ
أْتَنْبَنْيَغَبَسَوْتِسِي فَوِ

نِغَسَتَوِ يَدُحِ إِي فَوِ، نِوُبَل
نِزِشَغَوِ ةِئِمِ يَلِإِ، نَاتُّقِح
يَفَوِ، ةِأَشِ سَمَخَلُكُ يِفِّ مٓث
يَضِأَخَمُ تَنْبَ نِزِشَغَوِ سَمَخ
ثَالَتَ نِزِ سَمَخَوِ ةِئِمِ يَفَوِ
يَلِّوَالُكُ فِنَاتُ سَيِّ مٓثِ، قِاقِح
تِ سَلُكُ يِفِّ دَا زِي فِ
ةِ قِحَ نِزِ سَمَخِ يَلِإِ نِغَبْرَأَوِ
عِي بَاتَ أَرْقَبَ نِثَالَتَ يَفَوِ
نِغَبْرَأَوِ يَفَوِ ةِ عِي بَاتَ وَأِ
دَا زِ أَمِ يَفَوِ، ةِ نَسُمُ وَأِ نَسُمُ
يَلِإِ بَسُخِي نِغَبْرَأَوِ يَلِإِ
سَلُكُ يِفِّ مٓثِ، نِزِ تِ سِ

لُكْ يَفَوُ، عَيْبَتَ نِي ثَالِثَ
 يَفَوُ، نَسْمَ نِي غَبْرَأَ
 ءَاشِ أَرْعَمَ وَأَنْ أَرْضَ نِي غَبْرَأَ
 نِي رِشْغَوِ يَدْحِ إِيوِ ءَئِمَّ يَفَوُ
 ءَاحِ أَوِوِ نِي تَئِمَّ يَفَوُ، نَاتِ أَشِ
 ءَئِمَّ غَبْرَأَ يَفَوُ، هَاشِ ثَالِثَ
 ءَاشِ ءَئِمَّ لُكْ يَفَوُ، غَبْرَأَ

Ҳар беш туяда бир дона қўйни закотга бериш фарз бўлади. Сўнгра йигирма бештада бинти мухоз, ўттиз олтитада бинти лабун, қирқ олтитада ҳиққа, олтмиш биттада жазаъа, етмиш олтитада иккита бинти лабун, тўқсон биттада иккита ҳиққа - то бир юз йигирмагача.

Кейин ҳар бештада бир қўй. Йигирма бештада бинти мухоз ва бир юз элликтада учта ҳиққа. Сўнг аввалгига ўхшаб, янгитдан бошланади. Бас, ҳар қирқ олтитадан элликтагача бир ҳиққа зиёда қилинади.

Қорамолда: ўттизтада бир ёшли эркак ёки урғочи бузоқ. Қирқтада икки ёшли эркак ёки урғочи бузоқ. Қирқдан зиёда бўлганда то олтмиштагача ҳисобланади. Сўнгра ҳар ўттизтада бир ёшли эркак бузоқ. Ҳар қирқтада икки ёшли урғочи бузоқ.

Қирқта қўй ёки эчкида битта. Бир юз йигирма биттада иккита. Икки юз биттада учта, тўрт юзтада тўртта. Сўнг ҳар юзтада битта.

Фуқаҳоларимиз бу ҳукмларни Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг қуйидаги ҳадисларидан олганлар:

يَضْرِبُ رِزْقًا بِأَبَانًا؛ سَنَانًا نَع
أَذُهُ هَلَّ بَتَكَ هُنَعُ هَلَلَا
يَلِإُهُ هَجَّ وَأَمَلًا بِاتِكَ لَا
هَلَلَا مُسَبِّبًا؛ نِيْرَحَبُلَا
هُضْرِيْرَفِ هَذِهِ، مِيْرَحَرَلَا نَمُحَرَلَا
لُؤْسَرَرَضْرَفِي تَلَاةَ قَدَّصَلَا
هُيَلَعُ هَلَلَا يَلَصُ هَلَلَا
، نِيْمَلُ سُمَلَا يَلَعُ مَلَسَو
، هَلُؤْسَرَرَأُوبُ هَلَلَا رَمَأُ يَتَلَاو
نِيْمَلُ سُمَلَا نِمَ أَهْلِيْ سُنَمَف
نَمَو، أَهْطُعِيْلَفِ أَهْجَو يَلَع
يَفِ طُعِيْلَفِ أَلَفِ أَهْ قَوْفَلِيْ س

لِبِإِلَا نِمَ نِي رَشِعْ وَغَبْرَأُ
لُكْ نِم مَنَعْلَا نِم آهَنُودَ أَمَف
أَسْمَخُ تَعْلَبَ إِذَا، ءَاشِ سُمَخُ
سُمَخُ يَلَا نِي رَشِعْ وَ
تُنَبَّ أَهِي فَفَ نِي ثَالِثَ وَ
تَعْلَبَ إِذَا، يَثُنُّ أِضَاخَم
سُمَخُ يَلَا نِي ثَالِثَ وَ أَتِس
تُنَبَّ أَهِي فَفَ نِي غَبْرَأُ وَ
تَعْلَبَ إِذَا، يَثُنُّ نُوْبَل
نِي تِس يَلَا نِي غَبْرَأُ وَ أَتِس
لَمَجْلَا ءَقُورَطُ ءَقُوحَ أَهِي فَفَ
نِي تِس وَ ءَدِيحَ أَوْ تَعْلَبَ إِذَا
أَهِي فَفَ نِي غَبْرَأُ وَ سُمَخُ يَلَا

أَتِسْ تَعَلَبِ إِذِافِ، ةَعَدَجِ
نِيغَسْتِ يَلِإِ نِيغَبَسَو
إِذِافِ، نُوْبَلِ أَتُنْبِ أَهِيَفَفِ
يَلِإِ نِيغَسْتِ وَيَدْحِإِ تَعَلَبِ
أَهِيَفَفِ ةِئَامَوَ نِيْرُشِعِ
إِذِافِ، لَمَجَلِ أَتَقُورَطِ نَاتُّقِحِ
ةِئَامَوَ نِيْرُشِعِ يَلَعِ تَدَا
تُنْبِ نِيغَبْرَأِ لُكِ يَفِ
نِيْسُمَخِ لُكِ يَفَوِ، نُوْبَلِ
إِءِءِغَمُ نُنْكَيْ مَلُ نَمَوُ ةَقِحِ
سِيْلَفِ لِبِإِ نِمُغَبْرَأِ
ءِشَيِ نَأِإِ ةَقَدَصِ أَهِيَفِ
نِمِ أَسْمَخِ تَعَلَبِ إِذِافِ، أَهَبَرِ

هُوَ رُوِيَ فِي رِوَايَاتٍ أَمْرٌ سَمَّاهُ سَمَّاءُ

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Абу Бакр розияллоҳу анҳу у кишини Баҳрайнга юборганида ушбу мактубни ёзган эди:

«Бисмиллаҳир Роҳманир Роҳийм. Ушбу Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам мусулмонларга фарз қилган садақа фарзидир. Буни Аллоҳ Ўз Расулига амр қилгандир. Бас, қайси бир мусулмондан уни тўғриликча сўралса, берсин. Кимдан ортиқча сўралса, бермасин. Йигирма тўрттадан кам туядан то бештагача ҳар бештасидан бир қўй. У(туя)лар йигирма бештага етгандан то ўттиз бештагача - урғочи бинти мухоз (бир ёшдан ошган урғочи туя). Ўттиз олтитага етгандан то қирқ бештагача - урғочи бинти лабун (икки ёшдан ошган урғочи туя). Қирқ олтитага етгандан то олтмиштагача - эркак туяга лойиқ ҳиққа (уч ёшдан ошган урғочи туя). Олтмиш биттага етгандан то етмиш бештагача - жазаъа (тўрт ёшдан ошган туя). Етмиш олтитага етгандан то тўқсонгагача - иккита бинти лабун. Тўқсон биттага етгандан то бир юз йигирматагача - эркак туяга лойиқ иккита ҳиққа. Бир юз йигирматадан ошганда ҳар қирқтасида - битта бинти лабун. Ҳар элликтасида - битта ҳиққа. Кимда тўрттадан ортиқ туя бўлмаса, улардан садақа йўқ. Лекин эгаси хоҳласа, мустасно. Туя бештага етса, ундан битта қўй».

Бешовларидан фақат Муслим ривоят қилмаган.

«Кифоя» китобининг иккинчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.